

Ставлення українців до політичних партій і джерел їх фінансування

Дослідження провели Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова в період із 14 по 22 листопада 2015 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Опитано 2009 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки – 2,3%. Опитування проведено за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Для порівняння наведено дані опитувань, проведених Фондом «Демократичні ініціативи» і Центром Разумкова у різні роки.

- Лише 3,5% українців є членами політичних партій. Останніми роками цей показник лишався відносно стабільним. При цьому майже 80% українців не довіряють політичним партіям. Рівень суспільної недовіри до партій був традиційно низьким протягом останніх років, однак у 2015 р. він зазнав подальшого падіння – зараз лише 12% населення довіряє партіям. Водночас майже кожен четвертий громадянин (23%) зазначив, що серед наявних партій є така, яка захищає його інтереси.
- Найважливішим для українців при виборі партії, за яку вони готові віддати голоси, є розуміння партією проблем її виборців. Високо цінують громадяни також зрозумілу програму дій партії, наявність сильної команди, а також чітку ідеологію. Водночас наявність відомого лідера під час вибору тієї чи іншої партії важлива лише для кожного п'ятого опитаного.
- На думку переважної більшості українців (63%), діяльність партій в Україні загалом не відповідає демократичним стандартам. Цей показник навіть дещо зріс порівняно з минулими роками. Головний прояв такої недемократичності громадяни вбачають у тому, що партії обстоюють інтереси не своїх виборців, а власних лідерів і фінансових спонсорів. Серед інших дефектів респонденти згадували також нездатність партій дотримуватися заявлених цілей і програм, а також відсутність реального зв'язку партій із громадянами.
- Основну відповідальність за фінансування партій українці покладають на їхніх лідерів і членів. Водночас лише 15% населення підтримує фінансування партій із державного бюджету. Так само громадяни не надто схвально оцінюють фінансування партій бізнесом – на таке згодні лише 14%. Однак при цьому громадяни не готові власноруч підтримувати навіть ті партії, які захищають їхні інтереси. На це зголосилися лише 13% (у 2009 р. таких було 10%, у 2012 р. – 6%), хоча 31% опитаних вважають, що саме прихильники партій повинні фінансувати їхню діяльність.

Результати опитування

Чи є Ви членом якоїсь політичної партії?

	Травень 2010	Травень 2011	Листопад 2014	Листопад 2015
Так	5,3	3,9	3,5	3,5
Ні	91,5	93,1	96,4	95,9
Не відповіли	3,2	3	0,1	0,6

Якою мірою Ви довіряєте політичним партіям?

	Грудень 2011	Вересень 2012	Грудень 2013	Грудень 2014	Листопад 2015
Повністю довіряю	2,2	2,8	1,8	0,8	1,1
Переважно довіряю	16,3	17,2	19,1	14,2	10,7
Переважно не довіряю	40,7	34,1	41,9	39,3	40,0
Зовсім не довіряю	32,6	35	23,4	31,6	39,2
Важко сказати	8,2	10,9	13,7	14,1	9,0

Чи є серед наявних політичних партій така, яка захищає Ваші інтереси?

Так	23,3
Ні	56,5
Важко сказати	20,2

Які з цих характеристик повинна мати політична партія, аби Ви віддали за неї свій голос? (можливо кілька варіантів)

Розуміння проблем своїх виборців	56,9
Зрозуміла програма дій	42,9
Сильна команда однодумців	40,3
Чітка ідеологія	32,3
Часті контакти з виборцями	23,8
Відомий лідер	20,1
Демократичний характер ухвалення рішень всередині партій	20,0
Гарні фінансові можливості	12,1
Розгалужена мережа місцевих організацій	8,7
Доступ до адміністративного ресурсу	5,7
Ефективна система агітації	3,4
Інше	5,7

Як Ви вважаєте, чи відповідає діяльність партій в Україні демократичним стандартам?

	Грудень 2009	Серпень 2012	Листопад 2015
Так, повністю	1,5	14,3	5,5
Переважно так	16,8	14,6	10,3
Переважно ні	37,7	35,1	32,3
Зовсім не відповідає	17,8	19	30,4
Важко сказати	26,2	17	21,4

Якщо Ви вважаєте, що діяльність партій в Україні не відповідає демократичним стандартам, то чим саме? (можливо кілька варіантів)

Партії обстоюють не інтереси людей, а лише своїх лідерів та фінансово-економічних кланів	59,3
Партії не дотримуються у своїй діяльності тих програм та цілей, які заявлені	40,8
Партії не мають реального зв'язку з громадянами	35,3
У партій немає партійної демократії, вони підпорядковані своїм лідерам	23,9
Партії не мають чіткої ідеології	21,5
Партії не мають зрозумілої програм дій	21,4
Інше	0,8
Важко сказати	8,8

Хто, на Вашу думку, повинен фінансувати діяльність партій? (можливо кілька варіантів)

Лідери партій	39,9
Рядові члени партій	39,5
Прихильники партій	31,1
Бізнесмени	14,1
Держава	13,0
Інше	0,7
Важко сказати	17,4

Чи підтримуєте Ви фінансування партій з державного бюджету?

Так	14,9
Ні	76,2
Важко сказати	8,8

А особисто Ви готові виділяти гроші на якусь політичну партію, якщо будете певні, що вона захищає Ваші інтереси?

	Грудень 2009	Серпень 2012	Листопад 2015
Так	10	6,1	13,1
Ні	79,7	84,2	79,3
Важко сказати	10,3	9,7	7,6

Якщо Ви готові давати гроші на таку партію, то яку саме суму щомісячно? (в середньому)

Грудень 2009	Серпень 2012	Листопад 2015
135 грн	85 грн	112 грн